

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. Диана Кръстева Иванова, дм
Софийски Университет „Св. Климент Охридски“ - София

Относно: Защита на дисертационен труд на *Инна Стоянова Ненова*, докторант в редовна форма на обучение на тема *„Електронна система за управление на акушерската грижа в извънболничната помощ“* за придобиване на ОНС „Доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве и докторска програма „Управление на здравните грижи“

Със заповед № Р-109-548/06.12.2023 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна на основание Протокол № 214/22.11.2023 г. на ФС на Факултет „Обществено здравеопазване“ при МУ – Варна, съм определена като външен член на Научно жури да изготвя становище по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ с кандидат Инна Стоянова Ненова.

Настоящото становище е изготвено съгласно Закона за развитие на Академичния състав в Република България (ЗРАС), Правилника за прилагане на ЗРАС (ПРЗРАС) и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет - Варна.

Кратки данни за кариерното развитие и квалификации на докторанта

Инна Ненова е родена на 16.06.1992 г. През 2015 г. завършва МУ – Варна - ФОЗ специалност „Акушерка“. През 2019 г. придобива магистърска степен от МУ –Варна - ФОЗ; специалност - Здравен мениджмънт и Управление на здравните грижи. Има много завършени допълнителни курсове за периода 2015 – 2023 г. Професионалния си път започва през 2015 г. в АМЦДП „Св. Антоний“ на длъжност Медицински регистратор. В периода 2017 – 2018 г. работи като офис мениджър в АМЦСМП „Проф. д-р. Д. Стаматов - Варна“. От 2015 до 2020 г. работи като „Акушерка“ в ДКЦ „Чайка“ ЕООД. От 2021 г. до момента Инна Ненова е Главна акушерка в АМЦСМП „Проф. д-р Д. Стаматов - Варна“.

Обща характеристика на дисертационния труд.

Дисертационният труд разработен от Инна Стоянова Ненова е с обем и във вид, отговарящ на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Съдържа 209 стандартни страници, и е структуриран в пет глави: глава първа – литературен обзор; глава втора – цел, задачи, материал и методика на проучването; глава трета – резултати и обсъждане; глава четвърта - електронна система за управление на акушерската грижа – практическо приложение. Глава пета – изводи, препоръки и приноси.

Разработеният дисертационен труд е онагледен с 66 фигури, 27 таблици и 8 приложения. Библиографският списък включва 181 литературни източника, от които 77 са на кирилица, 104 на латиница.

Актуалността на дисертационния труд се базира от необходимостта от отчетност и писмено регистриране на изпълнените дейности от професионалистът по здравни грижи. В лечебните заведения за извънболнична помощ съществуват широк набор от дейности, които акушерките могат да извършват самостоятелно или по назначение на лекар, но липсва документация където извършените дейности да бъдат отразявани. Управлението на акушерската грижи в извънболничната помощ ще допринесе за подобряване качеството на предлаганите здравни услуги, и ще създаде условия за работа в мултидисциплинарен екип. Акушерката е медицинския специалист, който оказва грижи и консултира по въпроси свързани с бременността, раждането, кърменето, развитието на детето, контрацепция и семейно планиране.

Оценка на Литературния обзор. Написан върху 48 страници, обзорът показва добрата литературна осведоменост на докторантката по въпросите за акушерската грижа, за възможностите за интегриране на електронното акушерско досие в медицинския софтуер и електронното досие като инструмент на телемедицината. Подробно са описани историческите аспекти на акушерската грижа и развитието им в България. Особено внимание е отделено на самостоятелните акушерски грижи – опит и практики. Професионалистите по здравни грижи се ползват с голямо доверие, както по въпроси, свързани с протичане на бременността, така и по въпроси, свързани с възстановяване след раждането, кърменето, грижи за новороденото. Пациентите приемат и подкрепят идеята за въвеждането в практиката на акушерски модел на грижа, който се отличава с най-добри показатели на обществено здраве и доказани здравни, икономически и социални ползи. Акушерския модел се отличава със своята холистичност – съдържа в себе си не само традиционни медицински дейности, но и грижи за социалния аспект на събитието, психо-емоционалното състояние на жената и културни особености на семейството. Акушерския модел се различава значително от медицинския и по прилаганите подходи. При него жената е активен участник, подкрепяна е да изрази своите предпочитания и да прави информиран избор на всеки един етап от бременността.

Ползите от дигитализацията на досиета са много. Еволюцията на документацията, от хартиен носител към електронен формат, цели подобряване на комуникацията, намаляване на грешките и осигуряване непрекъснатост на грижите в зависимост от индивидуалните потребности. Въвеждането на електронни досиета ще промени значително начинът, по който се осъществяват грижите за пациентите. Участието на пациентите, при изготвянето на план за грижи, има редица предимства като положително отношение към поставените цели, повишаване на личната мотивация, чрез включване желанията на пациента и споделяната отговорност при взимане на решения. Съвременната здравна система изисква от акушерката специализирани знания, умения и практики. За реализирането на последователни, непрекъснати и индивидуални здравни грижи е необходимо електронно документиране на извършените дейности и процеси. Здравните грижи изискват ефективност, безопасност и рентабилност.

Представеният литературен обзор е тематично фокусиран, логически построен върху сериозни източници. Със своето самостоятелно значение, е много добра основа за изграждане на адекватна методология на собственото проучване. С така представения обзор докторантката изпълнява изискването за ОНС „Доктор“ - да умее да ползва и анализира научна литература и на нейна основа да формулира изследователски цели.

Оценка на цел, задачи, методика и организация на проучването

Целта на разработения дисертационен труд е да се изследва и оптимизира управлението на акушерската грижа, чрез разработване на методология за интегриране на електронно акушерско досие в извънболничната помощ. Целта е ясно и точно дефинирана, отговаряща на темата и съдържанието на самостоятелните изследвания. За постигане на така формулираната цел докторантката е определила седем задачи, които детайлизират стъпките за проучване на проблема.

- Да се проучи развитието на акушерската грижа за бременната жена, родилката и новороденото дете.
- Да се проучи българския и чуждестранен опит за прилагане на специфична сестринска/акушерска документация при извършване на самостоятелни акушерски грижи.
- Да се установят добрите практики за планиране на сестрински/акушерски грижи.
- Да се проучи мнението на експерти, преподаватели по здравни грижи и акушерки, относно необходимостта от въвеждане на електронно досие за акушерски грижи.
- Да се направи теоретичен анализ на документацията, свързана с регистриране на самостоятелни акушерски дейности и грижи.
- Да се установи възможността за интегриране на електронно акушерско досие в действащи медицински софтуери.
- Да се разработи и предложи методика за създаване на електронна система за управление на акушерската грижа в извънболничната помощ.

Представени са четири хипотези, които отразяват задълбочените познания и практически опит на докторантката,

Предмет на настоящото проучване е специфичната акушерска документация при планиране, организиране и провеждане на дейности в акушерската практика.

В зависимост от предмета на изследователската дейност, дисертационният труд включва два основни компонента на научното изследване: теоретично изследване и емпирично изследване.

Обект на изследването са:

- Нормативни документи, регламентиращи професионалните дейности на

акушерката;

- Литературни/електронни източници, относно добри практики при организиране и оказване на сестрински и акушерски дейности и грижи;
- Практически дейности на акушерката при оказване на самостоятелни грижи;
- Системи за управление на бази от данни;
- Акушерки, работещи в лечебни заведения за извънболнична помощ, в областта на акушерските грижи;
- Преподаватели по здравни грижи от висши училища в страната, които участват в процеса на преподаване по теоретични и практически основи на сестринските и акушерските грижи;
- Експерти от структурите на Българската асоциация по здравни грижи, с компетентност и специализирани знания в областта на акушерските дейности и грижи.

За теоретичното проучване е приложен традиционен метод за анализ на съдържанието и същността на самостоятелните дейности на акушерката в извънболничната помощ; контент-анализ (количествен анализ) на документация; метод за определяне на структури от данни.

За практичното проучване е приложен метод за събиране на информация - дълбочинно интервю - отразява мнението на специалистите по здравни грижи и доказани експерти в областта на акушерската практика.

Участниците в настоящото проучване са 40, подбрани на доброволен принцип, при предварително формирани критерии. Включени са 30 респондента от лечебни заведения за извънболнична помощ, в които се извършва оценка и грижи за бременни жени, родилки и новородени деца от градовете Варна, Велико Търново и Шумен. Сред участниците в дълбочинното интервю са и 10 експерта, доказани професионалисти в областта на акушерските грижи и изследователи в областта на съвременното сестринство от градовете София, Варна, Плевен, Русе и Велико Търново.

Интервютата са проведени от м. март 2023 г. до м. август 2023 г.

Количествените методи включват провеждане на анкетно проучване, сред академични преподаватели от Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Медицинските университети в градовете Плевен и Пловдив, Русенски университет „Ангел Кънчев“ – Русе и Тракийски университет – Стара Загора - общо 20 респондента.

Методи на проучването:

Социологически методи - Документален метод; Дълбочинно интервю; Стандартизирано интервю; Метод на SWOT анализ; Релационен модел.

Статистически методи - Статистическа групировка на данните; Описателни (дескриптивни) методи; Честотен анализ на качествени променливи; Корелационен анализ; Сравнителен анализ; Похват „Множествен отговор“.

Оценка на резултатите и приносите

Резултатите са представени и обсъдени съобразно изследваните обекти. Като обща характеристика на представянето на резултатите трябва да се отбележи прецизността при прилагане на методите, умело търсене на причинно-следствените

връзки, приемственост между литературни данни /добри практики, поставени изследователски цели и задачи и доказване или отхвърляне на изследователските хипотези. Резултатите са представени в отлично оформени фигури и таблици, а в обсъждането им е видна логична научна мисъл.

По-голямата част от изследваните лица изразяват положителна нагласа за въвеждане на електронно акушерско досие. Тази категоричност в отговорите показва ясна необходимост от създаване на система за електронно въвеждане и събиране на акушерската информация. Водещ е делът на респондентите, които считат, че студентите познават диагнозите и умеят да изготвят план само „от части“. Относно уменията на студентите за работа с медицински софтуер – данните показват, че повече от половината респонденти в тази група считат, че теоретичната подготовка получена в рамките на университетското образование е достатъчна, за да бъдат уверени в своите знания и умения завършилите акушерки. Относно присъствието на електронното акушерско досие в нормативните документи - по-голямата част от акушерките считат, че това е необходимо. Сериозен е делът на ПЗГ, които не могат да преценят – 29 %, а останалите 15% са против. Дигитализацията на акушерската грижа ще даде възможност за разгръщане на пълния потенциал на акушерките, ограничаван до този момент от липсата на специфична за дейността им документация.

Формулираните изводи са представени синтетично, на основата на анализиранияте данни и резултати. Необходимост за съвременната акушерска практика, в условията на развитие на дигитализация, е внедряване на нови подходи в регистриране, отчитане и прилагане на дейности и грижи.

Представения *автореферат* отразява съществените елементи на проучването и отговаря на техническите изисквания.

Представени са 4 пълнотекстови статии по темата на дисертацията, с водещ автор - Инна Стоянова Ненова.

Заключение:

Дисертационният труд на Инна Стоянова Ненова е актуален, задълбочен и представлява научен продукт с висока стойност, новаторски по замисъл и характер, изпълнен по съвременни правила, доставящ богата нова информация, със значими теоретични и приложни приноси. Напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му, както и на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински Университет – Варна. Безспорно е личното участие на докторантката, което доказва нейната подготовка и способност да извършва качествена изследователска работа. Резултатите от дисертационния труд имат многопластов характер и съдържат потенциал и идеи за бъдещи изследвания и многофункционални приложения.

В заключение, давам положителна оценка на представения дисертационен труд, и убедително препоръчвам на членовете на Научното жури да присъдят образователна и научна степен „Доктор“ на Инна Стоянова Ненова в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве.

02.01.2024 г.

Изготвил становището:

/Проф. Диана Иванова, дмн/

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679